

BIJZONDERE STUKKEN

TANDHEELKUNDIG ONDERWIJS IN WEST-DUITSLAND

REISINDRUKKEN VAN EEN ENGELS DOCENT

In de *British Dental Journal* van 15 juli jl. doet coll. E. C. Fox (Department of Periodontia, University of Birmingham) belangwekkende mededelingen over een door hem gebracht bezoek aan enkele tandheelkundige instituten in West-Duitsland. Waar het inwonertal van dit land en Groot-Brittannië ongeveer gelijk is (\pm 50 miljoen) en ook de levensstandaard in grote trekken overeenstemming vertoont, daar spreekt het vanzelf dat de auteur niet ontkomt aan vergelijkende beschouwingen met betrekking tot de stand van het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek in beide landen. De vergelijking valt over het algemeen niet in het voordeel van Engeland uit!

In West-Duitsland vindt men thans 17 instituten op een bevolking van 50 miljoen, in Groot-Brittannië 15 instituten op 51 miljoen. In het cursusjaar 1956/57 had West-Duitsland 2.329 tandheelkundige studenten, die hun opleiding genoten van 252 „full-time” docenten; in Engeland waren daarentegen in 1955/56 op 2.561 studenten slechts 201 onderwijskrachten beschikbaar, een verschil dat te denken geeft. Bovendien studeren er aan de Duitse instituten veel buitenlanders (489 in 1956/57) terwijl Engeland, dat — gelijk Fox enigszins spijtig vaststelt — op andere gebieden van onderwijs een zo grote naam in de wereld heeft, in dezelfde periode slechts 113 tandheelkundige studenten uit het buitenland herbergde.

Wie een Duits instituut bezoekt, wordt allereerst getroffen door de geweldige activiteit die alom wordt ontplooid. In de tandheelkundige wereld heerst blijkbaar al dezelfde bruisende werklust, die, tezamen met andere factoren, het opmerkelijk snelle economische herstel van dit land heeft bevorderd. Een belangrijke stimulans is ook de gebleken hulpvaardigheid van landelijke en stedelijke overheid, zomede de bijdragen van particuliere lichamen. Merkwaardig overigens: ofschoon de financiële steun, die de Duitse instituten aldus ontvangen, in het algemeen uitgaat boven die, welke Britse instellingen genieten, beschouwen de directeuren van de scholen die de auteur bezocht, hun financiële positie toch als onbevredigend.

Vernieuwing. De zojuist gesignaleerde ontevredenheid is evenwel geen beletsel voor een forse aanpak van zaken. Allerwegen gaat men over tot nieuwbouw en uitbreiding op grote schaal! Sedert het einde van de oorlog zijn twee geheel nieuwe instituten verzezen: in Berlijn en Münster, terwijl die in Hamburg en Freiburg i.Br. hun voltooiing naderen. Verder hebben nagenoeg alle andere instituten plannen voor uitgebreide modernisering klaar liggen; zeer waarschijnlijk zullen die in de eerstvolgende jaren worden uitgevoerd. Zowel op het stuk van architectuur als van uitrusting geven de nieuwe scholen blijk van een uitermate

voorstrevende gezindheid. In alle gebouwen die hij bezocht, trof Fox trouwens een bijzonder goede, naar Britse maatstaven soms zelfs overdadige, uitrusting aan.

Opleiding. Een sinds 1955 in werking zijnde wet heeft de tandheelkundige studie in West-Duitsland op hoger plan gebracht. Nadien werden ook geen nieuwe „Dentisten” meer tot de uitoefening van de praktijk toegelaten. De nieuwe studie is in grote lijnen gelijk te stellen met de B.D.S.-opleiding in Engeland.

Natuurlijk is kritiek op het nieuwe leerplan niet uitgebleven; zekere wijzigingen zijn dan ook wel te verwachten, omdat op het ogenblik de studenten veel te veel colleges moeten volgen en ook omdat aan sommige onderwerpen wel wat erg veel aandacht wordt besteed: dit zou o.a. het geval zijn met de orthodontie. Ook meent men dat het verzwaarde leerplan de oorzaak is van een lichte teruggang van het aantal studenten.

Intussen is West-Duitsland vrijwel het enige land waar geen tekort aan tandartsen bestaat. Voor een deel is dit het gevolg van de toevloed van collega's, die de Oostelijke zone zijn ontvlucht. De bovenvermelde daling in het aantal studenten beschouwt men als tijdelijk, en het in 1954 geldende, gunstige dichtheidscijfer van 1 tandarts op 1.666 inwoners is tot nu toe zelfs nog teruggelopen, nl. tot 1:1.500. Begrijpelijk dus dat in West-Duitsland geen problemen bestaan betreffende de opleiding van hulpkrachten in enigerlei vorm (vergelijk de toestanden in de Verenigde Staten: Tijdschr. Tandheelk. 65:614 sept. 1958). Integendeel, er zijn al Duitse tandartsen naar Zweden geëmigreerd, waar overigens ook reeds een gunstig dichtheidscijfer bestond. Maar aan klinieken in Noord-Zweden, en in landelijke gebieden, betrekkelijk ver van de grote steden, bleven posten vacant wegens gebrek aan ambitie van de zijde der Zweedse collega's. Deze worden nu grotendeels door Duitsers bezet.

Research. Het speurwerk wordt in Duitsland sterk bevorderd; de meeste instituten hebben dan ook aparte research-afdelingen, die op voortreffelijke wijze zijn uitgerust. Geleidelijk wordt overal een kern van ervaren onderzoekers gevormd. De Engelse bezoeker was bepaald onthutst toen hij moest ontdekken dat alleen al in Mainz (één van de kleinere instituten) het aantal voor cariesonderzoek gebruikte ratten groter was dan het totale aantal beschikbare proefdieren in alle Engelse instituten samen.

Faciliteiten voor buitenlandse studenten. Voor buitenlanders is de studie aan West-Duitse universiteiten aantrekkelijk, doordat hun in alle opzichten steun verleend wordt, o.a. op het gebied van huisvesting, voeding en andere essentiële behoeften. De meesten van hen komen uit Noorwegen, de Balkanlanden, het Midden- en het Verre Oosten. Over het algemeen tonen zij zich geïmponeerd door het hoge niveau van het onderwijs. Dit komt ook tot uiting door hun trouw aan hun alma mater; niet zelden verwijzen zij er later patiënten naar. Voorts schaffen zij meestal hun uitrusting in Duitsland aan.

Van enkele instituten worden bijzonderheden vermeld.

München. Met de opbouw van het instituut te München werd een begin ge-

maakt in 1948; in 1951 was het voltooid. Intussen zijn al weer nieuwe veranderingen en uitbreidingen tot stand gekomen. De chirurgische afdeling telt 40 bedden; er bestaat een nauwe samenwerking met de neurologische kliniek, die dicht in de buurt is gevestigd.

Heidelberg. Het instituut is 60 jaar oud. Verschillende verbouwingen hebben plaats gehad en vooral de laatste jaren is er veel gemoderniseerd. Dit neemt niet weg, dat in de naaste toekomst verhuizing zal plaats vinden naar het gebouw van de afdeling Interne Geneeskunde, die op haar beurt de beschikking krijgt over een geheel nieuwe kliniek. Deze verhuizing zal een aanzienlijke verbetering betekenen, o.a. door de ruimtewinst. Maar ook onder de tegenwoordige omstandigheden is het tandheelkundig instituut al uitstekend geoutilleerd, het bezit o.a. een chirurgische afdeling met 40 bedden.

Vermeldenswaard is ook een stelsel van uitwisseling met de universiteit van Montpellier: momenteel studeren zes Franse studenten in Heidelberg.

Mainz. De Mainzer school is gehuisvest in vroegere kazernes van de „Luftwaffe”; deze werden met hulp van de Franse bezettingsautoriteiten omgebouwd tot universiteitsinstituten. Deze zeer progressieve school werd in 1949 geopend. Nagenoeg elke afdeling toont de kenmerken van een originele opzet, waarbij van zeer moderne hulpmiddelen gebruik is gemaakt. Fox noemt o.a. de chirurgische afdeling (40 bedden) waar de studenten gedurende een uitgebreide, verplichte periode van inwoning een actief aandeel nemen in de verpleging der patiënten.

In de afdeling Conserverende Tandheelkunde geschiedt wortelkanaalbehandeling in een aparte zaal, waar alle maatregelen worden getroffen voor de verwezenlijking van aseptische toestanden.

Münster. Hier werd in 1953 een begin gemaakt met nieuwbouw, maar tot op heden heeft het instituut zijn definitieve vorm nog steeds niet bereikt, omdat nog altijd nieuwe vleugels worden bijgebouwd. Bij het ontwerp is veel aandacht besteed aan moderne eisen omtrent ventilatie. De collegezaal heeft bv. een luchtverversingsinstallatie, die volgens zeggen vermoeidheidsverschijnselen van de aanwezigen bijna geheel uitsluit. Ook de verlichting is doeltreffend: ingebouwde plafonddlampjes kunnen zodanig worden getemperd, dat de studenten aantekeningen kunnen maken zonder dat de lichtbronnen storend werken op de duidelijkheid van intussen geprojecteerde lantaarnplaatjes.

Tot de vaste uitrusting der collegezalen behoort een rijdbare behandelstoel en eveneens een verplaatsbare „unit”.

In zijn slotbeschouwing stelt Fox vast dat tegen de moderne en goeduitgeruste West-Duitse instituten de over het algemeen verouderde gebouwen in Engeland wel pover afsteken. Ook de financiële steun die het speurwerk in West-Duitsland geniet, getuigt van een vooruitstrevende gezindheid, die in Engeland voor een groot deel ontbreekt. Aldus is de student in West-Duitsland sterk in het voordeel en de tandheelkunde ontwikkelt zich in dat land ook op een wijze, die de bewondering afdwingt van andere Europese landen.

Literatuur: E. C. Fox. A Visit to Dental Schools in Germany. Brit. D.J. 105:43, 1958.